

Voorbeeldles Taaldomeinen in samenhang: Argumenteren

Uitwerking bij ontwerpprincipe 1

Geschikt voor groep(en): 7 en 8
Taaldomeinen: lezen en schrijven
Lesdoelen:

Lezen:

- De leerlingen weten wat een standpunt is, wat argumenten zijn en hoe deze samenhangen met het standpunt.
- De leerlingen herkennen in teksten standpunten en argumenten.
- De leerlingen kunnen argumenten in teksten beoordelen op inhoud en verband tot het standpunt.

Schrijven:

- De leerlingen kunnen een standpunt formuleren in een tekst.
- De leerlingen kunnen een standpunt in een tekst onderbouwen met argumenten.

Tijdsduur: 2 uur, bij voorkeur verspreid over twee lesmomenten binnen een week.

Benodigde materialen:

- Theorie argumenteren
- Teksten
- Stellingen
- Werkblad 1 en 2
- Antwoordenbladen

Toegepast ontwerpprincipe 1: dezelfde focus van instructie

Je focust op het onderbouwen van standpunten met argumenten bij zowel lezen als schrijven. De leerlingen krijgen eerst uitleg over wat een standpunt is en hoe je een standpunt kunt onderbouwen met argumenten. Ze leren dat een standpunt onderbouwd kan worden met één argument of met meerdere argumenten en dat een argument weer onderbouwd kan worden met een subargument.

Vervolgens krijgen de leerlingen een leesopdracht bij deze focus van instructie: ze leren in teksten standpunten en argumenten herkennen en beoordelen.

Daarna krijgen ze een schrijfopdracht waarin ze de opgedane kennis moeten toepassen: ze schrijven een tekst waarin ze een standpunt formuleren en waarin ze dat standpunt onderbouwen met argumenten.

Beschrijving lesactiviteiten

1. Theorie argumenteren
2. Activiteiten rond het lezen van een tekst met argumentatie
3. Activiteiten rond het schrijven van een argumentatieve tekst

1. Theorie argumenteren

Activeer de voorkennis van de leerlingen door te vragen wie weet wat het verschil is tussen een feit en een mening. Zie kader.

Een feit: <ul style="list-style-type: none"> • kun je controleren; • kun je bewijzen; • is concreet; • kun je niet weerleggen. <p>Over een feit kun je niet van mening verschillen; het is zoals het is.</p>	Voorbeeld: <p>Roken is slecht voor de gezondheid.</p>
Een mening: <ul style="list-style-type: none"> • is persoonlijk, van jou; • kun je ondersteunen met argumenten: ik vind dit, want... <p>Je kunt met elkaar van mening verschillen. Ook kun je van mening veranderen, zeker wanneer je gesprekspartner met goede argumenten komt.</p>	Voorbeeld: <p>Een bezoek aan een museum is altijd boeiend, <i>want</i> je leert er altijd wat van.</p>

Zoom nu in op argumenteren. Bespreek de theorie aan de hand van de twee argumentatieschema's hieronder met de voorbeelden.

Vertel de leerlingen dat:

- een standpunt een mening weergeeft;
- een argument uitlegt waarom je het standpunt hebt; wat je reden is voor het standpunt;
- een argument onderbouwd kan worden met een subargument.

Tip

Doe met de leerlingen de **want-proef**: tussen het standpunt en het argument (en tussen een argument en een subargument) kun je altijd 'want' zetten.

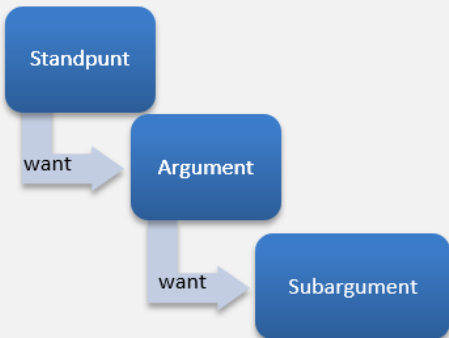
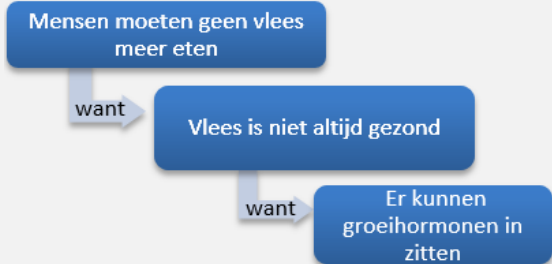
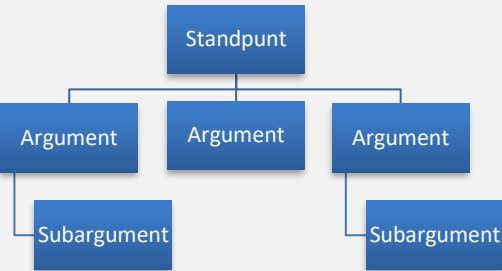

Voorbeeld

Het openbaar vervoer moet goedkoper, want hierdoor zullen de files afnemen.

Leg uit dat er goede en slechte argumenten kunnen zijn bij een standpunt en dat het belangrijk is om de argumenten te beoordelen.

- Een argument kan waar zijn of niet waar zijn.
- Een argument moet een standpunt ondersteunen, anders is het geen goed argument.

Eén argument (met subargument)	
<p>theorie</p> 	<p>voorbeeld</p>
Meerdere argumenten (met subargumenten)	
	
<p>Beoordelen van argumenten</p> <p>a. Is het argument waar? b. Ondersteunt het argument het standpunt?</p>	<p>a. De Apenheul is leuk, want er zijn veel verschillende soorten dieren. (niet waar) b. De Apenheul is leuk, want het ligt bij Apeldoorn. (geen ondersteuning van het standpunt)</p>

Stip alvast aan dat bij argumenteren ook concluderen hoort. Als een schrijver in een tekst argumenten geeft voor een standpunt, dan volgt aan het eind van de tekst meestal een conclusie. Conclusies zijn vaak een herhaling van het standpunt.

2. Activiteiten rond het lezen van argumentatie

Lesdoelen rond lezen

- De leerlingen weten wat een standpunt is, wat argumenten zijn en hoe deze samenhangen.
- De leerlingen herkennen in teksten standpunten en argumenten.
- De leerlingen kunnen argumenten in teksten beoordelen op inhoud en verband tot het standpunt.

Tijdsduur: 1 uur

Benodigde materialen:

- Werkblad 1, 2 en 3

Beschrijving:

- De leerlingen lezen de drie teksten op werkblad 1. Geef de leerlingen de volgende leesopdracht:
Spoor in elke tekst het standpunt, de argumenten en eventueel de subargumenten op. Zet het standpunt en de argumenten in een argumentatieschema, zoals hierboven in het kader is gedaan. Gebruik hiervoor werkblad 2.
- De leerlingen vergelijken in duo's hun antwoorden. Hebben ze dezelfde standpunten en (sub)argumenten gevonden?
- Bespreek klassikaal de bevindingen. Gebruik hierbij eventueel het antwoordenblad.
- Zoom in op de opbouw van tekst 3:
Na de inleiding wordt het standpunt geponeerd, daarna worden de argumenten gegeven en tot slot volgt de conclusie waarin het standpunt wordt herhaald (en in dit geval ook de argumenten).

[inleiding] Het was gisteravond nog op het NOS Jeugdjournaal: steeds meer kinderen zijn te dik en dat is een groot probleem. [standpunt] Scholen zouden moeten stoppen met het verkopen van snacks.

[argument] Snacks zijn heel ongezond, [subargument] want je wordt er dik van.

[argument] Daarnaast kosten snacks geld. Dat geld kan beter voor iets anders gebruikt worden.

[conclusie] Kortom, snacks verkopen op school zou verboden moeten worden. Het is ongezond en het kost geld.

- Zoom nu in op het beoordelen van argumenten aan de hand van werkblad 3. Bespreek aan de hand van het voorbeeld in het kader dat argumenten aan de hand van twee vragen beoordeeld kunnen worden:
  - a. Is het argument waar?
  - b. Ondersteunt het argument het standpunt?
 Vraag de leerlingen eventueel om zelf voorbeelden te bedenken van argumenten bij een standpunt die niet waar zijn óf die het standpunt niet ondersteunen.

3. Activiteiten rond het schrijven van argumentatie

Lesdoelen rond schrijven

- De leerlingen kunnen een standpunt formuleren in een tekst.
- De leerlingen kunnen een standpunt in een tekst onderbouwen met argumenten.
- De leerlingen kunnen de tekst afsluiten met een conclusie.

Tijdsduur: 1 uur

Benodigde materialen:

- Werkblad 1 en 2; overzicht Stellingen

Beschrijving:

Wijs de leerlingen op de opdracht die ze uitgevoerd hebben tijdens het lezen en roep de gezamenlijke inzichten in herinnering die ze opgedaan hebben bij het lezen. Met deze kennis gaan de leerlingen nu zelf argumenten bij een standpunt bedenken, deze in een argumentatieschema zetten en er vervolgens een tekst over schrijven.

- De leerlingen kiezen een stelling (standpunt) van het werkblad en bedenken bij deze stelling twee of drie argumenten en eventueel subargumenten. Ze zetten deze in een argumentatieschema.
- De leerlingen beoordelen in duo's elkaars argumenten aan de hand van de theorie:
  - Klopt de structuur van de argumentatie? Kun je de want-proef toepassen?
  - Zijn de (sub)argumenten waar?
  - Ondersteunen de (sub)argumenten het standpunt (of: de argumenten)?
  - Is er een duidelijke conclusie?
- Terwijl de leerlingen bezig zijn, loop je rond om te beoordelen of de argumentatieschema's van de leerlingen juist zijn. Geef de leerlingen zo nodig feedback.
- De leerlingen schrijven een tekst waarin ze in de eerste alinea het standpunt poneren. Daarna werken ze twee of drie argumenten uit die hun standpunt ondersteunen. Ze sluiten de tekst af met een conclusie.

Tip

Maak deze opdracht functioneel door het een voorbereiding te laten zijn op het voeren van een debat. Denk eraan om duidelijk afspraken te maken over:

- de verdeling van beurten en de lengte van beurten;
- voor- en tegenstanders bij elke stelling;
- de beoordeling door de jury of het publiek.

Zie ook de [leerstoflijnen mondelinge taalvaardigheid](#) van SLO (p. 34).

STELLINGEN

van de Stichting Nederlands Debat Instituut

- Gevangenen moeten een asielhond of -kat krijgen om voor te leren zorgen
- Vlees eten mag alleen als je zelf ooit een dier hebt geslacht
- Bedelen moet verboden worden
- Dierentuinen moeten verboden worden
- Snoepen op het schoolplein moet verboden worden
- De CITO-toets moet worden afgeschaft
- Elke school moet een politieagent hebben
- Dure merkkleding moet verboden worden
- Op basisscholen mogen geen cijfers worden gegeven

Werkblad 1: teksten

a. Files

Er zou echt iets aan de files in Nederland gedaan moeten worden. Veel mensen komen namelijk door files te laat op hun werk. Bovendien leiden files tot ongelukken in het verkeer. Mensen moeten namelijk veel vaker plotseling remmen dan wanneer er geen files op de weg zijn.

Het fileprobleem zou dus zo snel mogelijk moeten worden opgelost.

b. Appen op de fiets

Kinderen krijgen tegenwoordig op steeds jongere leeftijd een telefoon. Het is dan ook niet zo gek dat je onderweg op de fiets allerlei kinderen op hun schermje ziet turen. Maar appen tijdens het fietsen zou verboden moeten worden.

Ten eerste brengt appen op de fiets je eigen leven in gevaar. Je kunt niet goed op het verkeer letten, want je ogen zijn op je schermje gericht. Bovendien kun je maar één hand aan het stuur houden.

Ten tweede kun je andere weggebruikers schade toebrengen. Als je anderen in het verkeer niet opmerkt, kun je zomaar tegen ze aan rijden.

Telefoons op jonge leeftijd een goed idee? In ieder geval zou appen tijdens het fietsen verboden moeten worden!

c. Snacks op school

Het was gisteravond nog op het NOS Jeugdjournaal: steeds meer kinderen zijn te dik en dat is een groot probleem. Scholen zouden moeten stoppen met het verkopen van snacks. Snacks zijn heel ongezond, want je wordt er dik van. Daarnaast kosten snacks geld. Dat geld kan beter voor iets anders gebruikt worden.

Kortom, snacks verkopen op school zou verboden moeten worden. Het is ongezond en het kost geld.

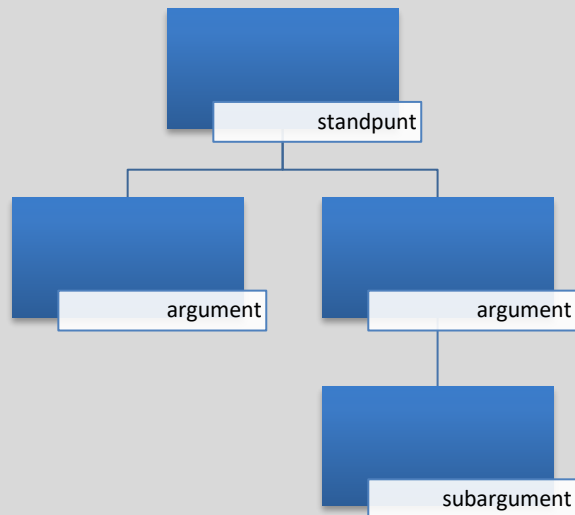

Werkblad 2: argumentatieschema's maken

a. Files

Lees de tekst en vul het argumentatieschema in

b. Appen op de fiets

Lees de tekst en maak zelf een argumentatieschema.

c. Snacks op school

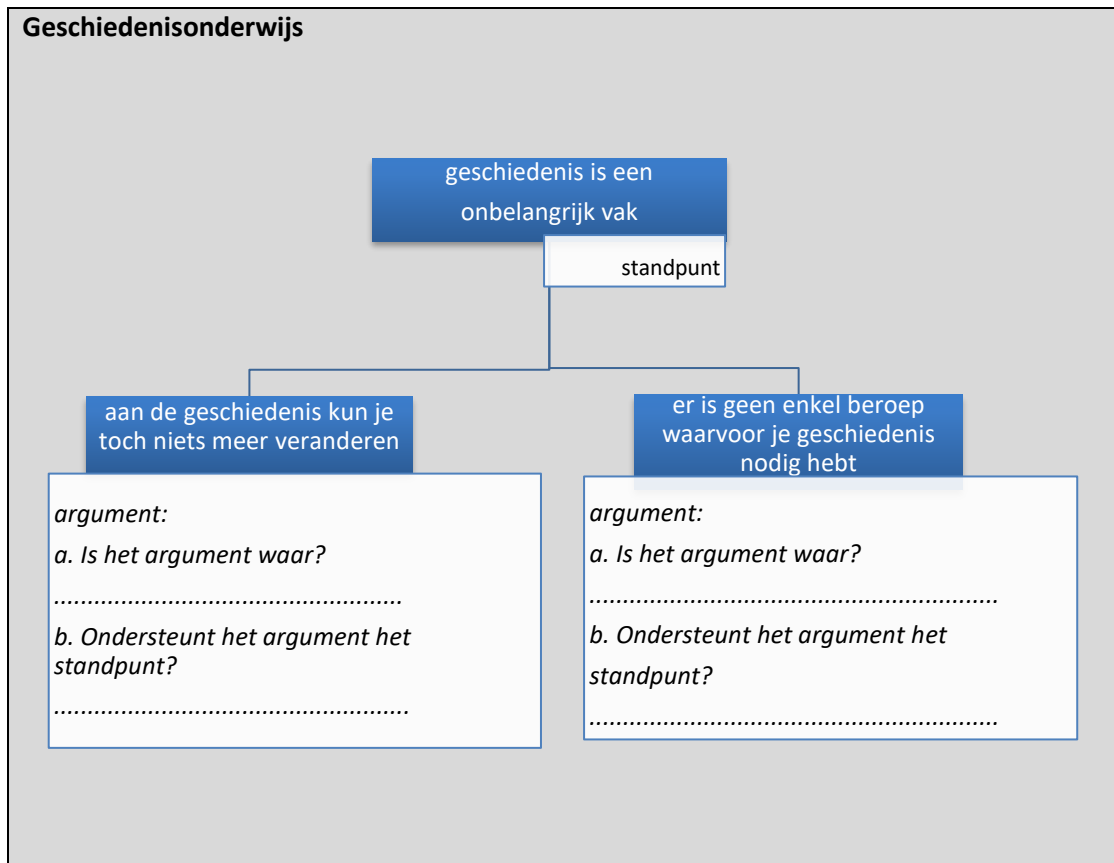
Lees de tekst en maak zelf een argumentatieschema.

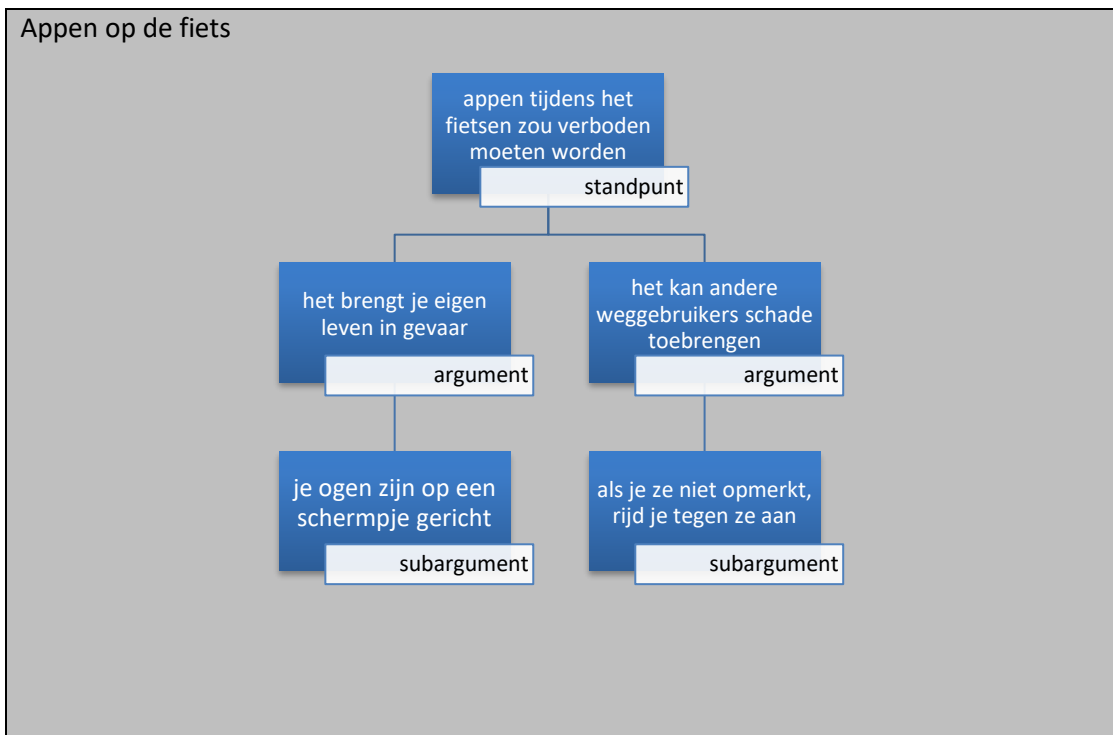
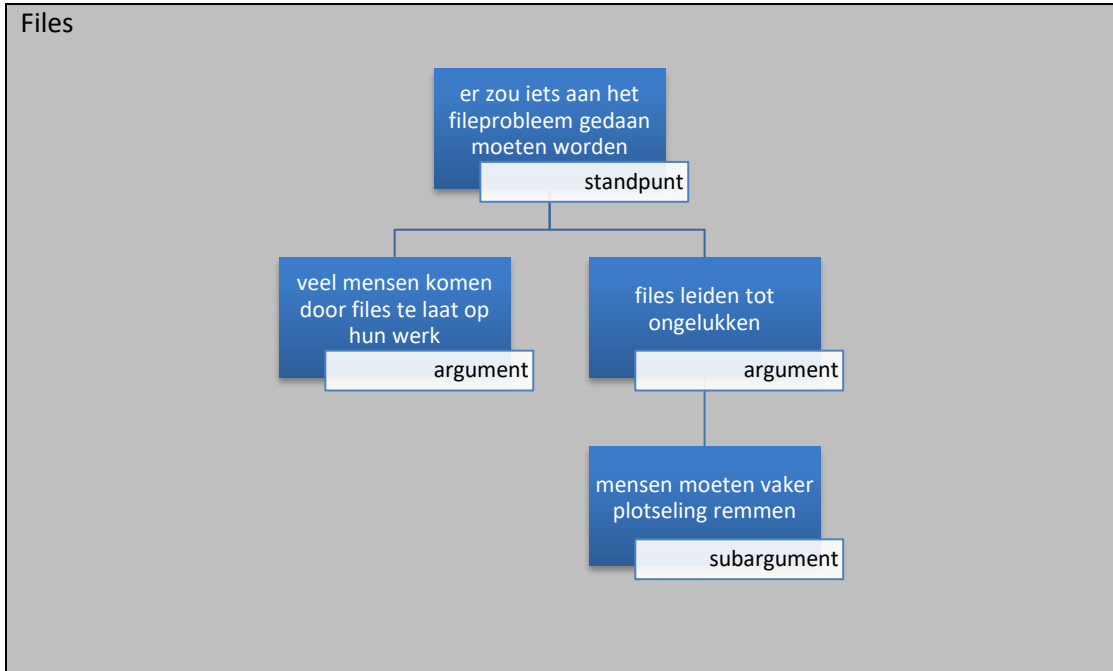
Werkblad 3: Argumenten beoordelen

Beoordeel de argumenten in het onderstaande argumentatieschema:

- Is het argument waar?
- Ondersteunt het argument het standpunt?

Antwoordenblad van werkblad 2

Snacks op school

Antwoordenblad van werkblad 3: argumenten beoordelen

